HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

שאני הכא דאמר רחמנא [1]וטמא ראש נזרו מי שנזרו תלוי לו בראשו מיתיבי [א]נזיר שכלו לו ימיו אסור לגלח ולשתות יין ולטמא למתים ואם גילח ושתה יין ונטמא למתים ה"ז סופג את הארבעים תיובתא:

מתני' [ב]הריני נזיר לכשיהא לי בן ונזיר מאה יום נולד לו בן עד שבעים לא הפסיד כלום לאחר שבעים סותר שבעים שאין תגלחת פחות משלשים יום: **גמ'** אמר רב יום שבעים עולה לכאן ולכאן תנן נולד לו עד שבעים לא הפסיד כלום ואי סלקא דעתך עולה לכאן ולכאן איתגורי מיתגר אלא בדין הוא דלא ליתני עד שבעים ומשום דקתני סיפא אחר שבעים סותר קתני רישא שבעים ת"ש מסיפא נולד אחר שבעים סותר שבעים °מאי אחר אחר אחר אבל אחר ממש מאי הכי נמי דלא סתר אי הכי מאי איריא דתני נולד עד שבעים לא הפסיד כלום אפי' אחר שבעים נמי הא אמרת לא סתר אלא ש"מ אחר ממש וכן מתני' לרב שמע מינה ורב כמאן אמרה לשמעתיה אילימא כאבא שאול [א]דתנן [ב][ג]הקובר את מתו שלשה ימים קודם לרגל בטלה ממנו גזירת שבעה [ד]שמנה ימים קודם לרגל בטלה ממנו גזירת שלשים ומותר לספר ערב הרגל ואם לא סיפר ערב הרגל אסור לספר אחר הרגל

אבא

שאני הכא. גבי טומאה טעמא מאי הוא דלוקה דכתיב וטמא ראש נזרו מי שנזרו תלוי לו בראשו דמשמע שתלה הכתוב את הטומאה במי שעדיין לא נתגלח ואפי' לאחר שכלו לו ימיו א] כל זמן שלא גילח שערו שנזרו על ראשו מי שכבר כלו ימי נזירותו ואין נזרו תלוי אלא בראשו: **אם גילח ושתה יין ונטמא למתים סופג את הארבעים.** אלמא דגמרי ימי ימי לרבות ימים שלאחר מלאת ותיובתא לר' יוסי בר' חנינא: **מתני' הריני נזיר כשיהיה לי בן ונזיר מאה יום.** והתחיל למנות את שלו אם נולד לו בן עד ע' יום ב]צריך להניח את שלו ולמנות את של בנו: **לא הפסיד כלום.** דשלשים יום הוא דמייתרי ליה ממאה אלא מניח את שלו ומונה את של בנו ומגלח ומונה שלשים כדי להשלים מאה שלו ומגלח דבשלשים אית בהו כדי גידול שער: **אבל אם נולד לו לאחר ע'.** דלא מייתרי להו שלשים ג]דלית בהו גידול שער שאין תגלחת פחות מל' יום הלכך סותר את הכל ומתחיל למנות את של בנו ומגלח ואחר כך מונה מאה שלו. וה"מ בנזירות מרובה אבל בנזירות מועטת אינו סותר כלל כדתנן לעיל(ג) מניח את שלו ומונה את של בנו ואחר כך משלים את שלו ואינו סותר וטעמא מאי כדאמרן [לעיל יד.] שאין תגלחת בינתים וכחדא נזירות אריכא הוא: **גמ' אמר רב.** נולד לו בן ביום ע' עולה לו לכאן ולכאן אותו יום עולה לו למנין ע' ולמנין של בנו ד]דשלשים דלבנו נמי מתחיל למנות בו ביום וכן כשבא להשלים מאה שלו שלאחר נזירות של בנו אין צריך למנות אלא כ"ט: ה]**איתגורי מיתגר.** דעולה לו לכאן ולכאן שאינו צריך להשלים (א) אלא למאה בלבד ועוד ו]שנזירות של בנו מתחיל מבו ביום צריכא למימר דלא הפסיד כלום: **אלא בדין הוא דלא ליתני עד שבעים ומשום דקתני סיפא כו'.** הך אלא נשתנה מכל אלא שבש"ס והכי משמע אלא משום דקתני סיפא אחר ע' תנא ליה רישא עד ע' ובדין הוא דלא ליתנייה כלל דהא אמרינן דאפילו איתגורי מיתגר. ואית ספרים דכתיב בהו ז]בדין ליתני עד ע' כו' אלא משום דקתני סיפא לישנא דהפסיד דקתני אחר ע' סותר תנא נמי רישא [עד ע'] דאינו סותר ח]: **ת"ש נולד אחר שבעים סותר ע'.** ואי איתא כדקאמרת ט]אמאי סותר כיון דמתחיל למנות מבו ביום לבנו ויום שלשים דבנו עולה לו לכאן ולכאן אכתי פשו להו שלשים יום כדי גידול שיער: **מאי אחר.** דקתני אאחר אחר דהיינו ע"ב דאפילו י]אי אמרת דעולה לכאן ולכאן אכתי לא פשו להו אלא כ"ט יום ואין תגלחת פחות משלשים יום: **מאי איריא דקתני.** רישא עד ע' לא הפסיד כלום אפילו לאחר ע' ביום ע"א נמי לא הפסיד דהא אמרת דלא סתר אלא ש"מ אחר ממש ביום ע"א דקתני סותר משום דלא אמרינן שהוא עולה לו לכאן ולכאן: א] **וכן מתניתין לרב.** כ]וכן לענין זה קשיא מתניתין לרב ש"מ: **ורב כמאן אמרה לשמעתיה.** ואי קשיא למה לי ל]מיבעיא הכי הא אשכחן בפ"ק(ד) דתני יום שלשים עולה לכאן ולכאן דילמא מתני' דהתם לא מתרצא כרב מתנא אלא כבר פדא דאמר אין סתם נזירות אלא כ"ט מ]: **ג' ימים קודם לרגל בטלה ממנו גזירת שבעה.** שאין צריך להשלים אחר הרגל ז' ימי אבילות דכיון דעיקר האבילות דהיינו ג' ימים ראשונים כדאמרינן במועד קטן [יט.](ה) הוי קודם לרגל ביטל הרגל את האחרונים: **ואם קברו ח' ימים** נ]**לפני הרגל.** כיון דיום אחד של שלשים היה קודם הרגל ביטל הרגל ממנו גזירת שלשים: **ומותר לספר ערב הרגל.** משום כבוד הרגל: **אסור לספר אחר הרגל.** עד שלשים:

אבא

אסור לגלח. פי' קודם זריקת דמים שהרי מצותו לגלח על הדמים ואם גילח על אחד משלשתן אמרינן לקמן דיצא:

אמר רב יום שבעים עולה לו לכאן ולכאן. פי' נולד לו בן ביום ע' מקצת היום שקודם הלידה עולה למנין המאה והרי עשה ע' יום מן המאה (שהוא יום ל"א) ומקצת היום שאחר הלידה עולה לתחילת הנזירות ולא ימנה נזירות בנו אלא עד[1] כ"ט יום הרי ביום ל"ט דשלו ל'[2] לבנו ונ"מ השתא שיום ע' עולה לכאן ולכאן שיוכל לגלח ביום המאה שהוא יום ל"א לבנו מתוך שאותו תגלחת עולה לנזירות בנו מן הדין שהוא יום [ל"א] לבנו עולה נמי אותו תגלחת גם לנזירות דנפשיה שהוא מאה יום אע"פ שאם לא נולד לו הבן לא היה יכול לגלח על נזירתו אלא ביום ק"א השתא כשנולד הבן יכול לגלח ביום [ק'] כדפרישית וא"ת ומאי סברא היא כיון דאם לא נולד לו בן לא יכול לגלח עד יום ק"א דהא לא מצי לגלח עד יום ק"א לנזיר[3] נזירות דנפשיה השתא נמי לא יגלח עד יום ק"א ויש לומר דהא [דלא] מצי לגלח ביום ק' לא הוי אלא מדרבנן כדפירשנו בפ"ק (דף ו.) דמדאורייתא מצי לגלח ביום ק' דמקצת היום ככולו אלא דרבנן גזרו דלא מגלח עד יום ק"א אטו היכא דאמר שלימים והכא אוקמיה אדין תורה כשנולד לו בן שיוכל לגלח ביום מאה כיון דלנזירות ב] דבנו קא הוי יום ל"א ויכול לגלח לנזירות דבנו ביום [ק'] הלכך גם לנזירות דנפשיה עולה התגלחת של יום ק':

נולד הבן עד ע'. עד ועד בכלל:

לא הפסיד כלום. ואי ס"ד עולה לו לכאן ולכאן איתגורי מיתגר והוי ליה למיתני במתניתין הרויח ג]בריות הבן דאי לא נולד לו הבן לא מגלח אלא עד יום ק"א והשתא לפי דברי רב מגלח ביום ק' נמצא שהרויח בלידת הבן ומאי קאמר לא הפסיד: **אלא** בדין הוא דלא ליתני עד ע' לא הפסיד בכלל. כלומר מן הדין לא היה לו לשנות בזה הלשון לא הפסיד אלא אדרבה ה"ל למיתני הרויח ומשום דקתני סיפא לאחר שבעים סותר פי' כי מפסיד בלידת הבן תני נמי רישא עד שבעים לא הפסיד כלום וה"ה אפי' ברישא הרויח בלידת הבן ובמקצת ספרים אין כתוב אלא רק בדין הוא דלא ליתני עד שבעים ולא הפסיד[4] ד] והוי כמו וכו': **ת"ש** מסיפא נולד לו לאחר שבעים סותר. פי' מפסיד וסבירא ליה דלאחר שבעים הוי פי' ביום שבעים ואחד ואמאי מפסיד כלום לרב בלידת הבן והא יום הלידה עולה לכאן ולכאן עולה נמי לתחילת הנזירות דבן נמצא כי ל' יום דבן כלים ביום ק' ויכול השתא לגלח ביום ק"א והשתא כי נולד הבן ביום ע"א יגלח ביום ק"א[5] הרי לא הפסיד כלום: **מאי** אחר דמתני' דקתני סותר אחר אחר. פירוש שנולד ביום ע"ב דהשתא לא יכול לגלח אלא ביום ק"ב והפסיד בלידה: **אבל** אחר ממש מאי. דהיינו ביום ע"א הכי נמי לא סתר כו' אלא ש"מ אחר ממש: **וכן** מתני' לרב ש"מ. פי' ממתני' יש להוכיח דלא כרב דסבירא ליה למתני' דיום הלידה אינו נחשב לנזירות הבן כמו דנחשב לנזירות דידיה למאה יום שהוא נגרר ונחשב אחר ימים שעברו דהיינו לנזירות דידיה ולא דמי למאי דפרשינן במתני' דאי נולד הבן ביום ראשון לנזירות דעולה לשניהם דודאי כיון שהוא תחילת נזירות לזה כמו לזה למה יעלה לאחד טפי מלשני אבל הכא דהוא התחיל לנזירותו כבר זה ימים רבים סברא הוא דיום לידה יהיה נחשב ונגרר אחר ימים שעברו דהיינו לנזירות דנפשיה ונזירות הבן יתחיל מיום שאחר הלידה ואם תאמר והא תנן לקמן ומייתינן לה בפ' קמא (לעיל דף ו.) דיום שלשים עולה מקצתו לראשון ומקצתו לנזירות שני אלמא דיום ל' עולה לכאן ולכאן וי"ל דשאני התם דאותו יום בין שתי נזירות וראוי להחשיבו תחילתו (לו) לנזירות ראשון וסופו לנזירות שני משום דכיון דהביא קרבנותיו א"כ נגמר נזירתו דין הוא שיתחיל נזירות השני מיד מידי דהוה אמקבל נזירות בחצי היום דאותו יום עצמו עולה למנין נזירות אבל הכא דיום לידה דהיינו ע"א עומד באמצע נזירות דידיה ובהתחלת נזירות דבריה ראוי להחשיבו כולו לנזירות דידיה אחר ימים שעברו משום דגם הוא מחשבון ק' יום וכיון שאותו יום ע"א נחשב אחר ק' שוב אין למנותו שיהיה חשוב כיום שלם להיות נחשב נזירות אחד[6] לכך אינו עולה לבנו לתנא דמתני': **ורב** כמאן אמרה. כיון דתנא דמתניתין לא סבר לה כוותיה:

אילימא כאבא שאול כו' בטלה הימנו גזרת שבעה. ה] תוך ז' שיהיה אסור בנעילת סנדל ובתשמיש המטה ומיהו לאו הילכתא הכי דבמ"ק (דף כ.) הכי מסקינן אפי' שעה אחת קודם לרגל בטלה הימנו [גזירת] שבעה: [שמונה] ימים קודם לרגל בטלה הימנו גזירת שלשים. לענין תספורת הואיל ומתחיל יום אחד מדין שלשים קודם לרגל: ומותר לספר ערב הרגל. משום כבוד הרגל ואי לא סיפר ערב הרגל אסור לספר אחר הרגל דלא ניתן לדחות אלא מפני כבוד הרגל והואיל ולא חילק כבוד לרגל לא יועיל לו הרגל להפסיק וישלים אחר הרגל:

אבא

עין משפט
נר מצוה

לד א מיי' פ"ד מהל' נזירות הל' יב:

לה ב מיי' שם הל"ד:

לו ג (מיי' פ"י מהל' אבל הל' ג סמג עשין דרבנן ב טוש"ע יו"ד סי' שצט סעי' א וטוש"ע או"ח סי' תקמח סעי' ז):

לז ד (מיי' שם הל"ה סמג שם טוש"ע יו"ד שם סעי' ג וטוש"ע או"ח שם סעי' ח):

◆

פי' הרא"ש

אמר רב יום שבעים עולה לכאן ולכאן. אם נולד לו בן עד יום ע' ויום ע' בכלל יום לידת הבן עולה לכאן ולכאן. כיצד נולד לו בן יום ע' אותו היום עולה לו לשנים ותחלתו קודם שנולד לו הבן עולה לנזי' כאלו השלי' ע'. וסופו עולה לו לנזירות בנו ומונה ל' יום עד יום (זה) [ק'] ומגלח ביום ק' דהיינו ל"א לנזירות בנו ויום ק' לנזירותו הוי כמו יום ק"א דכיון דיום ע' עולה גם לנזי' בנו חשוב כשני ימים לענין נזירותו. והיינו טעמא משום דמדאורייתא מותר לגלח ביום ק' דמקצת היום ככולו. ומדרבנן הוא דאצטריך לאמתוני [עד] יום ק"א והכא אוקמו' אדאורייתא ולאידך פירושא יום ע' מתחיל נזי' בנו ומגלח יום ק' שהוא יום ל"א לנזי' בנו ומשלים ל' לנזירותו נמצא שהרויח יום א'. ולפי' קמא תימא הוא שיום א' באמצע עולה לו לשנים: אתגורי אתגור. וה"ל למתני הרויח יום א'. בדין הוא דלא ליתני עד ע' לא הפסיד אלא הו"ל לשנות עד ע' הרויח. אלא משום דקתני סיפא אחר ע' סותר שהוא מפסיד קתני רישא נמי לא הפסיד ולאו דוקא אלא אף מרויח הוא: ת"ש מסיפא נולד לו אחר ע' סותר. ולרב אם נולד לו ביום ע"א אמאי סותר הרי מובלע נזי' בנו בתוך הק'. ותימה לרב לא היו מובלעים ימי נזירות בנו בתוך ימי נזירותו דימי נזירותו שלמי ביום צ"ט כיון דיום ע"א עולה לב' ימים לנזירותו וימי נזירות בנו לא שלמי עד יום ק'. וי"ל דמ"מ נזי' בנו מובלע בתוך מאה יום שהזכיר בנזי'. ועי"ל הא דאמר רב דעולה לשנים א) אז לא יהיו מובלעים ימי נזירות בנו בימי נזירותו. ועל כרחיך אז לא יעלו לשנים. ולכך אמרי' דאינו עולה לשנים ואז יהיו מובלעים. ולאידך פירושא פריך שאם נולד ביום ע"א אינו מפסיד כלום: מאי אחר אחר אחר כגון שנולד לו ביום ע"ב: אלא ש"מ אחר ממש ומתני' ליתא לדרב כלו' לית לה להא דרב: ורב כמאן אמרה לשמעתיה דאית ליה דיום א' עולה לב' ימים אליבא דמאן (א"ר) [אילימא] כאבא שאול דתנן הקובר את מתו ג' ימים קודם הרגל בטלה הימנו גזרת ז' דאמ' במ"ק ג' לבכי וז' להספד ול' לגיהוץ. וכיון שמנה ג' ימים החמורים קודם הרגל בטלה הימנו גזרת ז' ח' ימים בטלה הימנו גזרת ל' דכיון דנהג יום א' דין ל' יום קודם הרגל נתבטלו. ומותר לספר ערב הרגל מפני כבוד המועד: ואם לא ספר ערב הרגל. לא חש לכבוד המועד אסור לספר אחר הרגל עד מלאת לו ל' יום:

א) נראה דצ"ל הא דאמר רב דעולה לשנים דוקא דיהיו מובלעים בין כך וכך אבל אם יהיה עולה לשנים אז לא יהי'.

מסורת הש"ס

א) [צ"ל דתניא], ב) מ"ק יט., ג) [דף יג:], ד) [דף ו.], ה) [עי' רש"י ותוס' שם],

◆

תורה אור השלם

1. וְכִי יָמוּת מֵת עָלָיו בְּפֶתַע פִּתְאֹם וְטִמֵּא רֹאשׁ נִזְרוֹ וְגִלַּח רֹאשׁוֹ בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יְגַלְּחֶנּוּ: במדבר ו ט

◆

נוסחת הריב"ן

א] שכלו לו ימיו הואיל ולא הביא קרבנותיו חייב אבל אם נתגלח שאין נזירות בראשו ונטמא אין לוקה על הטומאה וכ"ש אם נתגלח קודם שהביא קרבנותיו דאין לוקה דהא לא מפרש ביה קרא כי היכי דקא מפרש בטומאה הס"ד והשאר ליתא: ב] וצריך: ג] ולית: ד] דלשלשים של בנו: ה] (אתגורי כו' למאה בלבד) ליתא בכ"י: ו] שנזירותו: ז] אלא בדין הוא דלא לתני עד שבעים לא הפסיד כו' אלא כו': ח] וקתני לא הפסיד הס"ד: ט] כדקאמר' מאי אחר דקתני אמאי סותר כו': י] כי אמרת: כ] ובענין זה: ל] למיבעי: מ] כ"ט יום הס"ד ואח"כ כתוב גליון ג' ימים: נ] קודם הרגל:

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה איתגורי וכו' שאינו צריך להשלים למאה אלא כ"ט בלבד ועוד:

◆

גליון הש"ס

גמ' מאי אחר. כזה נדה דף י"ד ע"ב:

◆

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה וכן מתניתין לרב. נ"ב עיין א"מ: ב] תוס' ד"ה אמר רב יום שבעים וכו' שיוכל לגלח ביום מאה כיון דלנזירות קמא כצ"ל: ג] ד"ה לא הפסיד כלום וכו' והוי ליה למתני במתניתין הרויח בריות. מלת בריות נמחק ונ"ב בלידת כצ"ל: ד] ד"ה אלא בדין הוא וכו' עד שבעים דלא הפסיד והוי כמו וכו'. תיבות והוי כמו וכו' נמחקו: ה] ד"ה אילימא כו' בטלה הימנו גזרת שבעה תוך. מלת תוך נמחק ונ"ב תורת ז' כצ"ל:

◆

הגהות התוספות

1. נ"ל עוד. 2. נ"ל שלמו ל'. 3. תיבות לנזיר נמחק וצ"ל לנזירות דנפשיה. 4. נ"ל ולא מזכיר ולא הפסיד והוי כמו וכו'. 5. תיבות והשתא כי נולד הבן ביום ע"א יגלח ביום ק"א, הכל נמחק. 6. נ"ל אחר.